

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

DEZE WEEK: MICHAEL DE COCK

is acteur, theatermaker en schrijver. Met 'Veldslag om een hart' won hij in 2015 de Boekenleeuw voor het beste jeugdboek. Ook zijn serie over de Brusselse kinderen Rosie en Moussa (met Judith Vanistendael) en zijn bewerkingen van Griekse mythen werden goed onthaald

HET EINDE

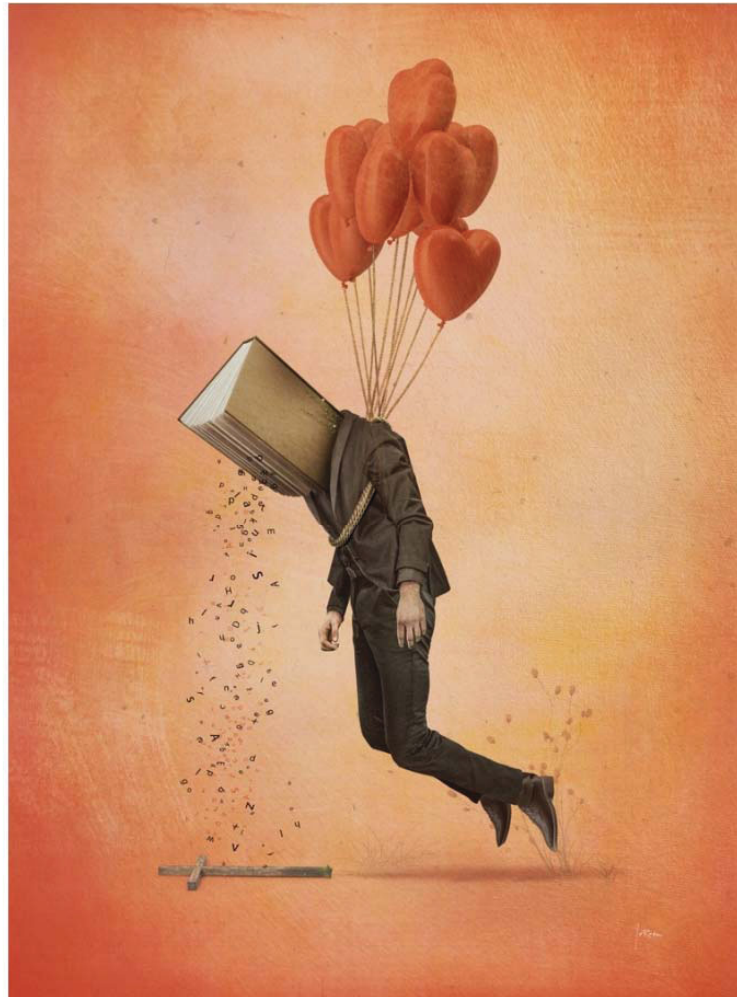
Eindigheid houdt mij sterk bezig, maar het schijnt dat ik een midlifecrisis heb, misschien ligt het daaraan. Ik ben *nel mezzo del camin*, zoals Dante dat zo mooi zegt. Ik ben absoluut nog niet klaar met leven. Soms kan de idee van mijn eigen eindigheid mij overvallen en mij de adem afsnijden. Een ouder associeert zijn eindigheid meteen met zijn kinderen. De wetenschap dat ze je nodig hebben, de trots en het genoegen ze zien op te groeien. De romantische fantasie om te sterven op scène, zoals Molière, of al schrijvend, dat interesseert me totaal niet, maar ik wil wel het eeuwige leven, als het even kan.

'Niks lijkt mij zo erg als uit het leven gerukt worden zonder afscheid te kunnen nemen. En ik kan absoluut geen afscheid nemen. Ik kan zelfs geen gescheurde broek wegdoen. Misschien ben ik daarom zo gefascineerd door mensen die sterven: omdat het loslaten is. En omdat dat zo hartverscheurend is. Je herkent zulke mensen van kilometers afstand: vervuld van *saudade* vinden ze genot in het terugkijken op wat was, want gebeurtenissen zijn vaak mooier in herinnering dan in het nu. In het nu luidt elk besef van geluk er paradoxaal genoeg ook het einde van in.'

'Bijna al mijn boeken gaan over falen en onvermogen, en dat zit vaak in het afscheid nemen, want dat kan je alleen maar met onvermogen doen, omdat je het niet kan oefenen. Dat onvermogen en falen zijn de basis van kunst, denk ik. Elk uitgesproken woord kleur je bij met een volgende. Ik heb twee keer na een vroeggeboorte een kind begraven, in de tijd waarin je zo'n doodgeboren kind nog geen naam mocht geven, en geen graf. Een vriend van mij heeft het kistje gemaakt en we hebben het zelf laten cremen, want anders gooiden ze dat kind in het ziekenhuis bij het biologisch afval. Totaal schokkend vonden we dat. In die periode heb ik ook geleerd dat mannen en vrouwen anders rouwen, en hoe spijtigend dat kan zijn.'

'Seneca vergelijkt in *Brieven aan Lucilius* het leven met een toneelstuk. Het is niet de duur die van belang is, maar de kwaliteit van het einde. Een troostende gedachte, maar vaak is de dood gruwelijk en oneerlijk. En aan het eind verlies je het altijd. Gelukkig voel ik altijd de gulzigheid te leven. Misschien is het makkelijker om die drang niet te hebben. Ik kan me niet herinneren hoe het was om te leven zonder. En als je dat hebt, is er zelden of nooit rust. Maar met het ouder worden kan ik stilaan wel beter kan omgaan met mijn rusteloosheid. Dat is de zoektocht: hoe voed je die rusteloosheid?'

'Schrijven is ook een manier is om je te verzoenen met je eindigheid. Of misschien beter: een gevecht ertegen. De illusie van

© JeRoen Murré

'Ik kan absoluut geen afscheid nemen. Ik kan zelfs geen gescheurde broek wegdoen'

nooit goed. Gebeurt het, dan denk je: nee, of niet zo! Gebeurt het niet, denk je: waarom organiseerde niemand iets?'

'De traditie van het kerkhofbezoek is verdwenen - ik heb ook geen graf nodig, denk ik. Op iemands kast belanden lijkt me ook raar. Uitstrooien en op de as een boom planten is een mooi idee, maar wat als die boom doodgaat? Hou het maar bij de illusie dat er ooit ergens iemand nog een boek van mij vastpakt.'

'Weet je wat? Laat mijn dood, Seneca aan zijn vriend Lucilius indachtig, maar zijn zoals op een feestje, of na een voorstelling waar je stiekem vertrokken bent. Je wordt pas een halfuur of een uur later gemist... als iedereen al beschenken is en niemand het nog erg vindt dat je al vertrokken bent. Mijn dood mag aan het einde van een luie namiddag komen, ergens in de baai van Napels. Er is ruimte en verte. En drukte is niet ver. Het is er in alle opzichten tijdsloos. Er is lang getafeld. Mijn kinderen en ouders, allebei een eind over de 115, maar goed ter been, zijn erbij, toch minstens in de geest. Ik heb zitten lezen in een jaloersmakend boek dat mijn ijer aanvuurde, en "Dis, quand revindras-tu?" van Barbara speelt. Of "A case of you" van Joni Mitchell. En laat dat gelijk dan maar de plek zijn om naar terug te gaan voor wie mij graag heeft gezien.'

Opgetekend door Gaea Schoeters